

MASARYKOVA UNIVERZITA

CRITICAL LEGAL STUDIES

Kritická právní teorie

Dvě tendence CLS

Minulé či současné právní myšlení je výrazem určité představy společnosti, které prosazuje rozporuplný a manipulativní charakter právních argumentů

Inspirace Marxem či Weberem – právo a právní doktrína reflektují a utvrzují sociální rozdíly a hierarchie vlastní určitému typu sociální organizace.

Obě tendence kritizují dominantní styl právní doktríny. Odmítají pokusy obviňovat za současného společenského uspořádání průmyslovou společnost, lidskou přirozenost nebo morální řád.

Počátek CLS

- 1976 (1977) 1. konference CLS
- patří mezi levicově orientované směry v moderním právním myšlení
- Připodobňován k postmodernismu
- Frankfurtská škola
- **kritika formalismu a objektivismu**
 - **formalismus:** metoda právního ospravedlňování, která je opakem diskusí s otevřeným koncem o základních podmínkách sociálního života. Opak takových postupů, které se obvykle nazývají ideologické, filosofické a vizionářské.
 - **objektivismus:** víra, že autoritativní právní materie vyjadřuje a zároveň udržuje vhodné schéma lidského společenství.
- čistě instrumentální používání právní praxe a doktríny k dosažení levicových cílů

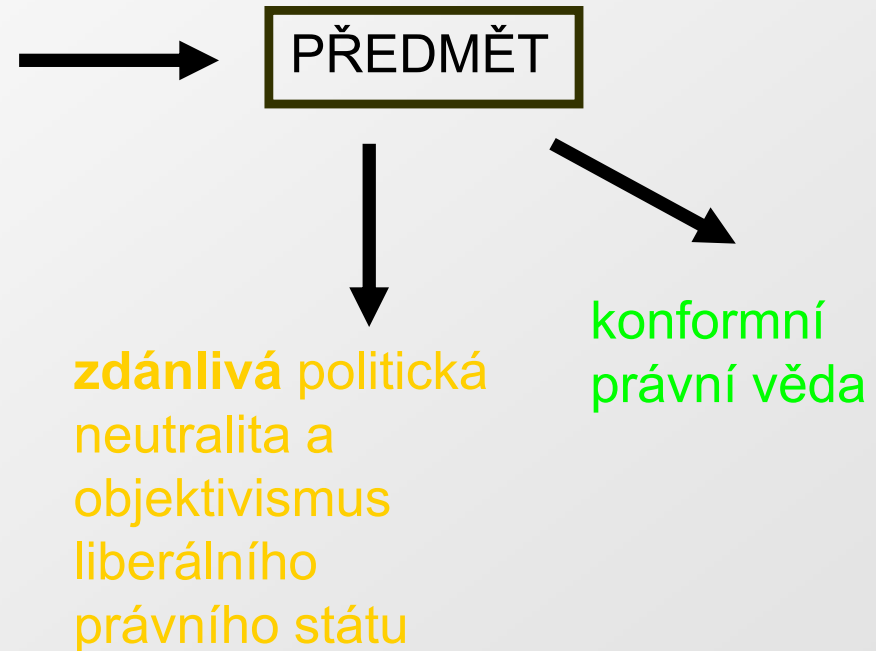
- ❏ kritika myšlenky, že existují typy sociálních útvarů, které jsou založeny na určité právní struktuře (každému systému jsou vlastní specifická právní pravidla)
- ❏ **NAŘÍZENÁ SVOBODA**
- ❏ Právní systém není schopen poskytnout jednotnou verzi demokracie a s ní spojených pojmů a jevů. Na druhou stranu ovšem náznaky jiných názorů (a přístupů) než dominantních jsou v něm velmi nerozvinuté.
- ❏ Doktrína je pouze **arbitrární** omezení způsobů ospravedlnění právního systému.
- ❏ **CLS není školou, je to především politika**

- **PRÁVO JE POLITIKA**
- **PRÁVNÍ JAZYK JE FALEŠNÝ DISKURS, KTERÝ NAPOMÁHÁ UCHOVÁNÍ STÁVAJÍCÍCH HIERARCHIÍ**

Teoretické zaměření CLS

- ❏ **vystupuje vůči LAW AND ECONOMICS a RIGHTS AND PRINCIPLES**
- ❏ Tyto teorie jsou pokusem restaurovat objektivismus a formalismus
- ❏ Oba směry předstírají, že objevily kanonické formy sociálního života a osobnosti, které nikdy nebudou moci být přepracovány a znovu-představeny, navzdory tomu, e by mohly projít rozkladem či obrodou.

KRITICKÁ METODA

PRÁVO NENÍ NEIDEOLOGICKÝ NÁSTROJ ŘEŠENÍ SOCIÁLNÍCH KONFLIKTŮ

ZÁKLADY METODOLOGIE CLS

- pokračování školy právního realismu
- kritika marxistického myšlení (akceptace metody)
- politická imaginace
- umění odhalovat patologické jevy v právu
- expresivní slovník
- provokace

ZAČÁTKY CLS

- ❏ Jak právo ospravedlňuje dominanci a privilegia díky svému abstraktnímu diskursu, který ve svém každém bodě hlásá neutralitu?
- ❏ **právo není nic než sada ideologických konstrukcí**
- ❏ Není možné nalézt ideologicky neutrální pojem práva.

ZÁKLADNÍ ROZPORY

- ❏ Základní třídící mechanismus protikladů v rámci práva, který je vytvářen všudypřítomnými spory mezi individuem.
- ❏ Základní rozpory existují všude.
- ❏ Důsledkem má být větší diverzita.
- ❏ Popis právního systému jako formy odráží a současně vytváří politickou kulturu, která ví, jak přesvědčit lidi, aby akceptovali legitimitu a nevyhnutelnost existujícího hierarchického uspořádání.

REFORMA PRÁVNÍ PRAXE A PRÁVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

- ❏ Právníci nejsou techničtí experti, ale musí znát také morální a politické dopady své činnosti.
- ❏ „Musí se naučit hájit zájmy svých klientů a nikoli pouze zájmy své.“
- ❏ Právo selhává při řešení konkrétních sociálních problémů.
- ❏ **Výuka:**
 - ❏ nový kritický přístup k právu, který je založen na osobní a smyšlené (imaginativní) zkušenosti
 - ❏ osobní zkušenost s diskriminací

VLIV STRUKTURALISMU

- ❑ Právo spočívá na základní struktuře významů, které nejsou ani objektivní ani pevné, ale leží na vztazích, které právo sdílí s dominantními společenskými a kulturními rysy společnosti.
- ❑ Důležité jsou binární opozice.

2. GENERACE CLS

- ❏ polovina 80. let 20. století
- ❏ důraz na interpretaci - právo není nic jiného než příběh, který máme interpretovat
- ❏ tíha k dekonstrukci a poststrukturalismu (neostrukturalismu) – J. Derrida
- ❏ snaha osvobodit čtenáře od autorova textu
- ❏ logocentrismus
- ❏ právní nihilismus

- ❏ Problém **KONTEXTU** – neexistuje jeden univerzálně závazný text, od něhož se vše ostatní odvozuje jako jisté kontexty – Stanley Fish.
- ❏ Autoritou je text a nikoli čtenář či autor.
- ❏ **IRONIE - NEVĚŘÍ NA ŘÁD MIMO ČAS A PŘÍRODU, KTERÝ URČUJE SMYSL LIDSKÉ EXISTENCE A ZAKLÁDÁ HIERARCHII ZODPOVĚDNOSTI** (Richard Rorty).
- ❏ **Právo není koherentní a logicky bezrozporný systém, ale systém, který se pokouší uskutečnit podmínky sociální spravedlnosti.** (Duncan Kennedy)

DĚLENÍ CLS

- ❏ Feminist Theory (Martha Minow)
- ❏ Critical Race Theory (Richard Delgado)
- ❏ Postmodernists (Literary theory) (Jack Balkin, Drucilla Cornell)
- ❏ Cultural Radicals (Peter Gabel)
- ❏ Political Economists (Mark Tushnett)